

Arkivsak-dok. 23/02843-1
Saksbehandler Arve Thorsberg

Saksgang
Høgskolestyret

Møtedato
08.05.2023

REKRUTTERING TIL LÆRERUTDANNINGENE

Forslag til vedtak/innstilling:

Høgskolestyret tar saken til orientering

Sammendrag:

Høgskolestyret ba, som en del av sin behandling av foreløpig studieportefølje 15. juni 2022, om at prorektor utdanning fremmer enn sak om hva HINN gjør for å rekruttere til lærerutdanningene. Bakgrunnen var at nedgangen i søkningen til lærerutdanningene ved HINN er større enn nasjonalt i 2022.

Vedtaket fra styremøtet:

Vedtak

Styret tar beskrivelsen av status i arbeidet med å utforme studieporteføljen for 2023/ 2024 til orientering, og legger til grunn at det endelige forslaget til vedtak utformes i tråd med styrets behandling av saken. Styret er opptatt av at det gjøres en helhetlig vurdering av studieportefølje mht robusthet og spissing, og at HINN også er bevisst på hvilke studenter vi attraherer blant annet mht læringsmiljø.

Styret er bekymret for nedgangen i lærerutdanningen ved HINN som er større enn nasjonalt, og ber om at det fremmes en sak med tiltak vi gjør fremover for å rekruttere til lærerutdanningene.

Siden styremøtet har det vært mye fokus og til dels også bekymring nasjonalt, så vel som lokalt, til sviktende rekruttering til lærerutdanningene. Trenden har vært tydelig over flere år og også forsterket ved årets søkertall (Se tabell under). Riktignok var nedgangen i søkningen til lærerutdanningene ved HINN noe lavere enn nasjonalt i 2023, men perioden 2019-2023 viser en stor nedgang.¹

---

¹ Søkertallene per 15. april 2023 – se egen styresak

Tabell: Endring i førstevalgsøkere fordelt på utdanningsområder for HINN og nasjonalt 2019-2023* (Hentet fra HINN's søkertallsrapport)

Utdanningsområde	2019	2020	2021	2022	2023	Endring HINN i % (2022-2023)	Endring nasjonalt i % (2022-2023)
REISELIV	158	121	83	74	35	-52.70%	20,74 %
ØKADM	1380	1649	1982	3582	3518	-1.79%	18,94 %
JUS	241	258	264	228	228	0	10,73 %
INFOTEKN	75	84	61	56	29	-48.21%	6,90 %
PEDFAG	611	566	512	391	336	-14.07%	5,97 %
SAMFUNN	1207	1120	1329	1031	1034	+0.29%	3,69 %
MEDIEFAG	165	193	186	132	117	-11.36%	2,91%
IDRETT	288	307	368	292	184	-36.99%	0,69 %
ESTETISK	114	107	115	130	119	-8.46%	-0,13 %
LANDBRUK	285	377	455	415	433	+4.34%	-2,24 %
SPRÅK	75	76	58	91	47	-48.35%	-3,51 %
HELSEFAG	1809	1716	1715	2064	1772	-14.15%	-7,52 %
LÆRER	718	681	661	534	456	-14.61%	-21,85 %
I alt	7126	7255	7789	9020	8308	-7.89%	0,76 %

* Tabell sortert etter nasjonal endring i % 2022-2023

Utdanningssektorens nyhetsavis Khrono har over flere saker siste år satt søkelys på utfordringen. Blant annet i et direkteoverført frokostmøte 28. mars 2023 fra Campus Hamar, som på Khronos sider fikk overskriften «Ingen enkle svar på bedre rekruttering for lærere»².

Nevner også noen andre nylige saker som omhandler lærerutdanningene:

- Peker på streik og negativ prat som årsaker til krisetall 27. april 2023 <https://khrono.no/peker-pa-streik-og-negativ-prat-som-arsaker-til-krisetall/777478>
- Størst søkersvikt for de som utdanner lærere til ungdomsskolen 26. april 2023 <https://khrono.no/storst-sokersvikt-for-de-som-utdanner-laerere-til-ungdomsskolen/777131>
- Krisetall for lærerutdanningen 24. april 2023 <https://khrono.no/krisetall-for-laererutdanningen/776263>
- Sak om rekruttering til praktiske-estetiske fag 11. april 2023 <https://khrono.no/talet-pa-laerarer-som-kan-undervise-i-dette-faget-gar-ned/772527>
- Sak om at grunnskolelærerstudentene er de minst fornøyde studentene 5. april 2023 <https://khrono.no/her-er-de-mest-og-minst-fornoyde-laererstudentene/760635>
- Potensielle søkere har vært tett på lærere i 13. år. Det kan slå begge veier 26. mars 2023 <https://khrono.no/potensielle-sokere-har-vaert-tett-pa-laerere-i-13-ar-det-kan-sla-begge-veier/770476>

Bekymringen for rekrutteringen til lærerutdanningene er også nevnt spesielt i Utsynsmeldingen (Meld. St.14 2022-2023, s. 100).

² <https://khrono.no/ingen-enkle-svar-pa-bedre-rekruttering-for-laerere/770915>

«Regjeringen er særlig oppmerksom på rekruttering av lærere i de nordligste fylkene og til barnehagelærerutdanningen i hele landet.

Regjeringen vil møte lærermangelen med en bred satsing på å rekruttere, utvikle og beholde flere kvalifiserte lærere. Det viktigste over tid er at barnehager og skoler er gode steder å jobbe, og at lærere og andre ansatte får gode muligheter til å utvikle seg faglig gjennom hele yrkeslivet. Det er i dag flere nasjonale satsinger som hver for seg og sammen bidrar til å styrke lærerprofesjonen, blant annet tilbud om videreutdanning, tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling og veiledning av nyutdannede nyansatte lærere. Mye tyder på at disse tiltakene ikke er tilstrekkelig for å rekruttere og beholde flere lærere. Det er behov for å gjennomgå og vurdere tiltak og ordninger og tenke nytt både om lærerrollen, lærernes arbeidssituasjon og om lærerutdanningene i årene framover, slik regjeringen varsler i Hurdalsplattformen. Dette vil regjeringen gjøre sammen med partene. /.../ Gjennom arbeidet med tillitsreformen vil regjeringen jobbe videre med partene blant annet for å rekruttere til lærerutdanning og læreryrket, utvikle ordningene for etter- og videreutdanning og sette i verk piloter i barnehager og skoler knyttet til tillitsreformen. Kompetansen som finnes i utdanningssektoren, er et viktig grunnlag for tillitsbasert ledelse og mindre detaljstyring. Tillitsreformen skal bidra til å styrke lærerprofesjonen, gi større lokalt handlingsrom og bidra til sterkere læringsfelleskap, blant annet gjennom å styrke medbestemmelse på alle nivåer.»

I Utsynsmeldingen er det også foreslått endringer i finansieringskategoriene til tre nye finansieringskategorier:

1. humaniora, samfunnsfag og økonomisk-administrative fag
2. realfag, teknologi, helse- og sosialfag, **lærerutdanning**, og utøvende kunst- og mediefag
3. lege-, tannlege, og veterinærutdanning.

Satsene for kategoriene legges frem i forbindelse med statsbudsjettet for 2024 og har virkning fra 2025. Om kategoriene sier regjeringen (Meld. St.14 2022-2023 s. 10) *«Endringene innebærer at det vil bli mer attraktivt å prioritere kapasitet innenfor fagområder som lærerutdanning, helse- og sosialfag og matematiske, naturvitenskapelige og teknologiske fag.»*

Med dette som bakgrunn ønsker denne styresaken å vise hvilke typer lærerutdanning vi har og hva som blir gjort både nasjonalt og lokalt for å forsøke å rekruttere til utdanningene. I bildet rundt hva som kan bidra til å rekruttere til læreryrket vises det også til utviklingen i søkemønster, endringer i opptakskrav, lønnsvilkår og ulike stipendordninger som finnes for lærerstudenter som fullfører en grad. Litt tall for utviklingen i barne- og studentkull fremover er også naturlig å vise til i vurderingen av behovet for lærerstudenter fremover.

Kort oppsummert så er det komplekse årsakssammenhenger som krever langsiktige jobbing.

Om lærerutdanningene ved HINN

Et søk på utdanning.no gir oversikt over de ulike typene lærerutdanninger som finnes i dag (Fra <https://utdanning.no/studiebeskrivelse/laererutdanning>). (For kort om utdanningene se vedlegg punkt A)

Ved HINN har vi følgende lærerutdanninger (videreutdanninger nevnes ikke her):

- Grunnskolelærer trinn 1-7 (300 sp, Heltid på campus og heltid samlingsbasert)
- Grunnskolelærer trinn 5-10 (300 sp, Heltid på campus)
- Lærerutdanning i praktiske- og estetiske fag for 1-13, Kroppsøving og idrettsfag (300 sp, Heltid, Elverum)
- Lærerutdanning i praktiske- og estetiske fag for 1-13, Musikk (300 sp, Heltid, Hamar)
- Barnehagelærer (180 sp, Heltid på campus og heltid samlingsbasert)
- Lektorutdanning i språkfag (120 sp, Heltid på campus)
- Praktisk pedagogisk utdanning – PPU (Innen Naturfag, Samfunnsfag og Kroppsøving. Har også for KRLE, Norsk, Engelsk og Matematikk, men pauset i 2023) (60 sp, hel- og deltid)

I tillegg er det mulig for studenter som tidligere har påbegynt lærerutdanning med minst 150 studiepoeng (i 4-årig grunnskolelærerutdanning eller allmenn lærerutdanning påbegynt før 2017) for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn og få fullført sine løp. Høgskolen har også flere to-årige mastertilbud til ferdige lærere (med bachelor).

Søkertall

Nasjonal rekruttering til profesjonsutdanninger

Lærerutdanningene hører inn under det som omtales som profesjonsutdanninger. Dette er hovedsak de rammeplanstyrte lærer-, ingeniør- og helse- og sosialfagutdanningene. I Samordna opptak for 2023 så har 44,8% av alle søkere et lærer- eller helsefagsstudium som sitt førstevalg. Men det er også disse to utdanningsområdene som har størst prosentvis nedgang fra 2022 til 2023³

I tabellen under vises utviklingen i søkningen til noen utvalgte utdanninger siste 10 år. Tallene viser førsteprioritetssøkere⁴

Tabell: Utvikling i førsteprioritetssøkere for utvalgte utdanninger 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lærerutdanninger	11258	11916	12129	12350	13987	14122	12974	12421	11005	8600
Helsefag	28894	32130	36371	38023	39351	37132	38938	39013	32352	30380
Sykepleie	10518	12362	14816	15738	15789	12843	13593	13370	10299	9012
Teknologiske fag	13817	13637	12991	12794	13570	13249	13892	14546	14171	14603

³ Hentet fra <https://www.samordnaopptak.no/info/om/sokertall/sokertall-2023/faktanotat-uhg-sokertall-2023.pdf>

⁴ Hentet fra Samordna opptaks faktoater fra 2022 og 2023. Det kan være noe unøyaktigheter i tallene sett opp mot faktiske tall, som kommer i sluttstatistikken hvert år. Søkere kan omprioritere sine valg og dette tar ikke statistikken per 15. april høyde for.

Nedgang i søkertall til lærerutdanningene nasjonalt

Diagram: Historisk utvikling i førsteprioritetssøkere til ulike typer lærerutdanning (2013-2022)

⁶ Teacher Education in the Nordic Region (Elstad E., 2023) <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-26051-3>

førstevalgsøkere til lærerutdanningene. Størst er nedgangen for GLU5-10 og LUPE1-13⁷.

Tabell: Søking til lærerutdanninger for 2022 og 2023

Utdanningsområde og -type	Planlagte studieplasser			Søkere førstevalg		
	2022	2023	Endring	2022	2023	Endring
LÆRER - ANNET	135	160	18,5 %	444	525	18,2 %
LÆRER - BHGLÆRER	2730	2773	1,6 %	3061	2557	-16,5 %
LÆRER - YFAGLÆRER	355	285	-19,7 %	587	482	-17,9 %
LÆRER - GLU1-7	1579	1646	4,2 %	2419	1878	-22,4 %
LÆRER - GLU5-10	1642	1614	-1,7 %	1925	1245	-35,3 %
LÆRER - LEKTOR 8-13	1284	1219	-5,1 %	1998	1538	-23,0 %
LÆRER - LUPE1-13	312	347	11,2 %	571	375	-34,3 %
Totalt	8037	8044	0,1 %	11005	8600	-21,9 %

Diagrammet under viser andel søkere som har valgt et lærerstudium som sitt førstevalg de 10 siste årene.

Diagram: Utvikling i andel som har valgt et lærerstudium som sitt førstevalg i perioden 2014-2023

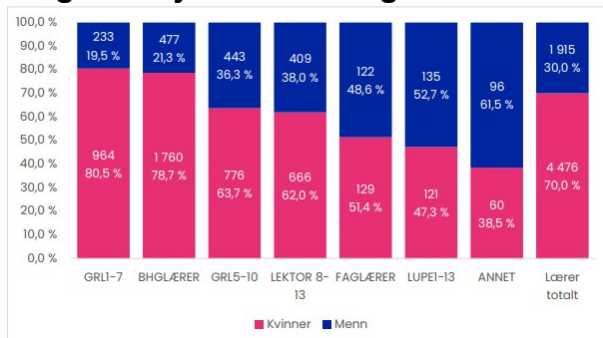

I 2023 hadde 6,3 % av alle søkere gjennom Samordna opptak valgt et lærerstudium som sitt førstevalg. Tilsvarende tall for 2022 var 8,2 %.

Diagrammet under viser kjønnsfordelingen møtt til lærerstudier i 2022. Det er en klar overvekt av kvinner til de aller fleste utdanningene. Det er flest mannlige søkere som møtte til studiestart til trafikkklærerutdanninger og lærerutdanning for tospråklige (i Annet-kategorien). Det er også en klar tendens til at andelen menn er høyere desto høyere i utdanningsløpet lærerutdanningen kvalifiserer for. Andelen menn er i hovedregel minst på barnehagelærerutdanning og større på GRL5-10.

⁷ Merk at det i perioden var en overgang fra treårig til femårig lærerutdanning for faglærer (LUPE1-13)

Diagram: Kjønnsfordeling møtt til lærerstudier i 2022

Khrono-artikkelen 'Han er eneste mann blant 23 lærere'⁸ gir et bilde av situasjonen etter fullførte studieløp. Andelen menn i grunnskolen har sunket fra 36 % i 1999 til ca. 25 % de siste 5 årene. Artikkelen trekker også frem at dobbelt så mange menn dropper ut av GRL1-7-utdanningen enn kvinner.

Lærerutdanningene utenfor de store byene sliter mest

For å gi et bilde av søkerutviklingen på de ulike lærestedene med lærerutdanninger, så er det (Se i vedlegg punkt B) tatt med litt mer detaljerte oversikter for utdanningene Grunnskolelærer trinn 1-7, Grunnskolelærer trinn 5-10, Barnehagelærer og Lektorutdanningen 8-13, med tall for kvalifiserte førstevalgsøkere i perioden 2020-2023.⁹ Tabellene viser at HINN har hatt en mindre reduksjon av søkere til barnehagelærerutdanningene enn sektoren ellers. Utviklingen er omtrent lik snittet i sektoren for grunnskolelærerutdanningene trinn 1-7, og noe lavere enn sektoren for grunnskolelærerutdanningene trinn 5-10 og lektorutdanningen 8-13.

Reduksjonen i søkningen har vært størst blant utdanningsinstitusjonene utenfor storbyene, hvor noen har tatt til orde for å øke kapasiteten. Som dekan Morten Ørbeck sa til Stortingets utdannings- og forskningskomite i et møte 15. februar 2023. «Det er kanskje fristende, men kapasitet er ikke et problem. Uten en kraftig vekst i totalsøkningen vil dette ytterligere svekke, og etter hvert utradere, mange av tilbudene rundt omkring i landet. – Satt litt på spissen er 21 levedyktige lærerutdanningssteder avhengig av ventelister i storbyene».¹⁰

Ørbecks uttalelse kom før søkertallene for 2023 var klare. I år opplever også storbyene stor nedgang i søkertallene. Rektor Christen Krogh kommenterer det slik «– Det kan virke som om den nasjonale nedgangen vi har sett over noen år nå har kommet for fullt også til OsloMet. Mens vi tidligere har hatt flere søkere per studieplass kan det i år bli vanskelig å fylle plassene på grunnskolelærerutdanningene» (Khrono 26. april 2023¹¹)

⁸ <https://khrono.no/han-er-eneste-mann-blant-23-laerere/770810>

⁹ Tallmaterialet i tabellene er satt sammen fra både tall fra SO og DBH. Det tas forbehold om at det kan finnes mindre feil i sammenstillingene.

¹⁰ <https://www.inn.no/om-hogskolen/fakultet-for-lererutdanning-og-pedagogikk/aktuelt-fra-lup/utdanningskomite-og-lerermangel/index.html>

¹¹ <https://khrono.no/storst-sokersvikt-for-de-som-utdanner-laerere-til-ungdomsskolen/777131>

Nedgangen i Oslo og andre storbyer vil også påvirke HINN, ved at manglende ventelister på studenter der gjør at færre kommer til andre studiesteder.

HINNs førstevalgsøkere til lærerutdanningene i Samordna opptak 2022-2023.

Tabellen under viser utviklingen i førstevalgssøkere til HINNs lærerutdanninger fra 2022 til 2023. Totalt sett er det en nedgang på 14,6 % og dermed mindre nedgang enn nasjonalt (-21,8 %).

Tabell: HINNs førstevalgsøkere til lærerutdanningene i Samordna opptak 2022-2023.

Studieprogram	Plasser	1.pri 2022	1.pri 2023	22->23
Barnehagelærer	120	75	59	-16
Barnehagelærer, samlingsbasert	125	190	176	-14
Grunnskolelærer, 1.-7. trinn	60	50	40	-10
Grunnskolelærer, 1.-7. trinn, samlingsbasert	50	102	76	-26
Grunnskolelærer, 5.-10. trinn	70	67	59	-8
Lektor, 8.-13. trinn, språkfag	30	21	22	1
Lærer, 1.-13. trinn, musikk	20	6	9	3
Lærer, 1.-13. trinn, kroppsøving og idrettsgag	30	23	15	-8

Endringer i karakterkravene, som årsak til nedgang i søkningen?

Det har vært skrevet mye om årsakene til nedgangen i søkningen til lærerutdanningene. Flere har også trukket frem at endringer i karakterkravene for å kunne søke til lærerutdanningene til skole (og ikke barnehage) har bidratt til dette. Se f.eks Khrono-sak (6. jan. 2022)¹². Det har også vært til dels mange endringer over tid, som oversikten under viser:

- I 2005 ble det innført særskilte krav om 35 skolepoeng og 3 i norsk og i fellesfaget matematikk, for opptak til allmennlærerutdanning. I 2009 og 2015 ble samme krav gjort gjeldende for henholdsvis lektorutdanning og treårig faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag. Det er ikke karakterkrav i matematikk for søkere som har bestått samfunnsfags- eller realfagsmatematikk (S-matte og R-matte).
- I 2016 ble karakterkravet i matematikk skjerpet til 4 for opptak til grunnskolelærerutdanning og lektorutdanning.
- I 2017 ble grunnskolelærerutdanningene løftet til femårige masterløp.
- I 2021 ble lærerutdanning i praktiske og estetiske fag løftet til masternivå, og blitt flerfaglig. De som velger matematikk i denne utdanningen, må dokumentere at de har karakter 4.
- For opptaket til studieåret 2022-23 ble det bli nye opptakskrav, 40 skolepoeng og 3 i matematikk og norsk. Alternativt minst 35 skolepoeng, 3 i norsk og 4 i matematikk (<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/breiare-opptakskrav-til-larerutdanningane-fra-2022/id2898084/>) .

¹² <https://khrono.no/nye-opptakskrav-for-laererstuderter-men-bare-52-prosent-flere-blir-kvalifiserte/647363#:~:text=I%202016%20ble%20karakterkravet%20i,til%20masterniv%C3%A5%2C%20og%20blitt%20flerfaglig>

Hva viser forskning om hva dette har betydd for søkningen? Det har (foreløpig) ikke vært tid til å se på dette i detalj, men Samordna Opptak beregnet at de nye kravene fra 2022 gir flere kvalifiserte søkere enn kun 4-krav i matematikk.

I Rapporten 'Å rekruttere og beholde lærere i barnehage og skole – et kunnskapsgrunnlag' (s. 10) står det¹³:

Oversikten som HK-Dir (2022) har laget, viser tydelig hvor sammenfallende økning i antall søkere til MGLU 1–7 og fall i antall søkere til barnehagelærerutdanning sammenfaller med innføring (i 2016) og utfasing (i 2022) av krav om karakteren 4 i matematikk for grunnskolelærerstudenter (se figur 3). Det er ikke urimelig å anta at søkere som var opptatt av å arbeide med yngre barn, valgte vekk GLU/MGLU 1–7 i den perioden krav om karakter 4 var gjeldende (side 12).

Rekrutteringsarbeidet ved HINN

Det har vært flere nasjonale kampanjer tidligere år. Dette er også omtalt i Khrono f.eks i saken 'Brukte 84 millioner for å rekruttere til lærerutdanningene. Det har ikke hatt noen synlig effekt' (23. august 2022).¹⁴ Til saken har KD laget følgende sammenstilling:

FAKTA
Dette har pengene gått til
● Lokale rekrutteringsmidler: 18,6 mill.
● Prosjektet Nasjonal rekruttering til lærerutdanning 16. mill.
● Forkurs i matematikk for lærerstudenter: 37,5 mill.
● Videreføring av forkurs ved USN: 10 mill.
● Rapport fra Oslomet + rekrutteringsarbeid i Kunnskapsdepartementet: 2 mill.

Leder for Kunnskapssenter for utdanning ved Universitetet i Stavanger professor Elaine Munthe sier i saken «— *Personlig tror jeg ikke rekrutteringskampanjene gjør at folk, som i utgangspunktet ikke hadde tenkt til å bli lærer, velger å bli lærere.*» Videre refereres det til rapporten Å rekruttere og beholde lærere i barnehage og skole – et kunnskapsgrunnlag¹⁵ «*Rapporten fastslår at det ikke er mulig å konkludere om nasjonale rekrutteringskampanjer har effekt eller ikke. Man vet ikke hvordan det ville gått uten kampanjene.*»

For 2023 er nedgangen i søkertallene for lærerutdanningene lavere ved HINN enn landet for øvrig. Om dette kan tilskrives høgskolens rekrutteringsarbeid er kanskje, som betraktningen over også sier, vanskelig å fastslå.

¹³ <https://www.uis.no/nb/kunnskapssenter-for-utdanning/ressurser/a-rekruttere-og-beholde-laerere-i-barnehage-og-skole-et>

¹⁴ <https://khrono.no/brukte-84-millioner-for-a-rekruttere-til-laererutdanningene-det-har-ikke-hatt-noen-synlig-effekt/710518>

¹⁵ <https://www.uis.no/sites/default/files/2022-08/L%C3%A6rerrekruttering%2013614200%20Rapport%20juli-22.pdf>

HINN er med i flere rekrutteringsprosjekter, som f.eks 'Bli lærer da vel' med Høgskolen på Vestlandet, Nord universitet og Universitetet i Tromsø.¹⁶ Høgskolen er også med i et Rollemodellprosjekt – med fokus på rekruttering av gutter og personer med innvandrerbakgrunn. Det er også egne kampanjer mot målgruppa i alderen 19-24 år.

Det er utviklet en kommunikasjonsplan som har fokus på disse tingene:

- Ha bredere målgrupper og kanalvalg, herunder også innrette seg mot foreldregruppa
- Få frem at nye grunnskolelærere får stilling og lønn som lektorer, også i barne- og ungdomsskole
- Få frem faktiske lønnsforhold i skolen sammenliknet med andre masterutdannede i offentlig sektor (Se vedlegg C)
- Klargjøre de mange karrieremulighetene for lærerutdannede innenfor skoleverket
- Klargjøre de mange karrieremulighetene for lærerutdannede utenfor skoleverket
- Klargjøre omfanget av ordningene med nedskrivning av studielån for nyutdannede lærere (Se vedlegg C)
- Ha dialog med KS og organisasjonene (og KD) om positive tiltak for arbeidssituasjonen for lærere.

Utover dette så gjøres det tiltak for å bli synlige i media bl.a med fokus på VR/Spill-satsing. Det er i tillegg valgt et positivt fokus på studiestedene Hamar og Elverum, og det som omtales som 'Laget rundt studenten'. Lærerutdanninger har også vært fokusert i HINN's studentblogg <https://www.inn.no/for-studenter/studentbloggen/>

Høgskolen har vært godt representert på utdanningsmesser og det har vært med lærerstudent på messene. Det er forsøkt å sluse all trafikk forbi lærerutdanningsstanden. Av andre tiltak kan nevnes at klasser fra videregående skole er invitert til idrettsstudiene på Elverum og at studenter eller ansatte fra våre utdanninger har vært på skolebesøk (musikkstudentene på musikklinjene og folkehøgskoler, og ansatte har vært på besøk på videregående med helse- og oppvekstfag med studiekompetanse).

Nå i slutfasen av denne rekrutteringsperioden så har det i tillegg til frokostmøtet med Khrono 28. mars (Nevnt tidligere i saken) vært markedsføringssamarbeid med Kongsvinger om de samlingsbaserte barnehage- og grunnskolelærerutdanningene. HINN har vært representert med stand på The Gathering i Vikingskipet på Hamara. Det er sendt ut brosjyrer om lærerutdanninger og videreutdanningstilbud til alle lærerværelser i Innlandet. Det er rekruttert rollemodeller, blant annet for oppfølging av søkere i sommer. Det planlegges også for innlegg/oppslag på inn.no og i nasjonale aviser. Det planlegges for å skrive kronikker utover våren og sommeren.

Det er tanker om en mer langsiktig kampanje, der man samarbeider f.eks med karrieresentre, karriereveiledere og tettere kobling til skolen. Det er også planer for at rådgivere i videregående skole kontaktes om de nye læreplanene innenfor de praktisk-estetiske fagene (musikk og idrett).

---

¹⁶ <https://bli.laererdavel.no/>

Høgskolen er en del av Kompetanseforum Innlandet og har bidratt inn i arbeidet med en ny strategi for fleksibel og desentralisert høyere utdanning i Innlandet 2023-2026.¹⁷ Et av punktene i handlingsprogrammet til strategien vil være å gjennomføre en konferanse for å synliggjøre hvilke tilbud vi har i dag til veiledere i skoleverket, NAV, karrieresenter og studie- og høgskolesentre. Konferansen planlegges gjennomført sammen med Innlandet fylkeskommune, NTNU og Fagskolen i Innlandet høst 2023.

Studenter ønsker å vite om praksismuligheter. Her vil det jobbes for å finne flere praksisarenaer. Spørsmål som har kommet opp i denne forbindelse er om kommuner som sliter med å rekruttere lærere samtidig kan oppfordres til å ta imot studenter i praksis. Kanskje kan disse kommunene samtidig utfordres på å stille/ordne med bolig under praksis.

Et annet viktig tiltak på sikt er fleksibilisering av lærerutdanningene, spesielt barnehagelærerutdanning og grunnskolelærerutdanning. Det vurderes studieprogram med en annen tilnærming til praksis, for eksempel arbeidsplassbasert grunnskolelærerutdanning og samlingsbasert barnehagelærerutdanning deltid (4-årig).

Litt om gjennomstrømming, frafall og tilfredshet på lærerutdanningene

Leder av Utdanningsforbundet Steffen Handal viser i en Khronoartikkel til SSB-tall som sier at mellom 67-82 prosent fullfører utdanningen.¹⁸ Denne styresaken går ikke i dybden på gjennomstrømming og frafall for lærerstudiene, men samlet sett kan det oppsummeres med at det er stor variasjon mellom studiene. Det har også vært flere omlegginger og endringer av studietilbudene, som gjør sammenligning og uttrekk krevende. Som et eksempel kan det nevnes at Faglærerutdanning i kroppsøving og idrettsfag (bachelor, med startkull 2019) hadde en gjennomstrømming på 89 % og et frafall på 9 %. Tilsvarende ser vi for de femårige integrerte lærerutdanningene (med startkull 2017) i snitt var en gjennomstrømming på 47 %. og et frafall på 22 %.¹⁹

Fakultetene har ifølge kvalitetsrapport 2022 hatt en gjennomgang av alle studieprogrammene om gjennomstrømming og frafall. Noe av årsakene til frafall er knyttet til forhold ved studentene som det ikke nødvendigvis må treffes tiltak for

¹⁷ <https://innlandetfylke.no/f/p1/i893fc5f4-6f34-4b89-84b3-00e7dddb140c/fleksibel-og-desentralisert-hoyere-utdanning-i-innlandet.pdf>

¹⁸ <https://khrono.no/40000-laerere-jobber-ikke-som-laerere-vi-har-blitt-anklaget-for-a-svartmale/765752>

¹⁹ Mer spesifikt for Grunnskolelærerutdanningene (Startkull 2017 – ferdig 2022):

- Grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7 (Campus), fullført norm. tid 68,42 %, frafall 21%
- Grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7 (Samlingsbasert), fullført norm. tid 46,88%, frafall 21,88 %
- Grunnskolelærerutdanning for trinn 5-10 (Campus), fullført norm. tid 41,27 %, frafall 20,63 %

Tall hentet fra DBH: <https://dbh.hkdir.no/tall-og-statistikk/statistikk-meny/studenter/>

(livssituasjon, fraflytting, ser at lærerprofesjonen ikke passer en, gjentatte stryk i praksis etc.). Det er også langt flere skikkethetssaker på lærerutdanningene enn tidligere. Studentene det angår blir som regel forsinket i studieløpet når skikkethetssaker pågår.

Resultater fra den årlige evalueringen Studiebarometeret viser at studentenes vurdering av overordnet tilfredshet har falt ved HINN siden 2019. Fra 4,2 i 2019 til 4,0 under pandemien (2020 og 2021) og ned til 3,7 i årets undersøkelse.²⁰ Vi ligger nå noe lavere enn snittet i sektoren (-0,1). Uten å gå i detalj i resultatene, så ser vi f.eks at alle Grunnskolelærerutdanningene og lektorutdanningen i språkfag ligger under både HINNs gjennomsnitt og snittet for lærerutdanningene nasjonalt i vurdering av overordnet tilfredshet med studieprogrammet. Barnehagelærerutdanningene skårer høyere og ligger over snittet ved HINN og for lærerutdanningene nasjonalt. Her kan også nevnes at resultater fra HINNs kandidatundersøkelse 2022 viser at barnehagelærere som har tatt bachelorgrad ved HINN skårer høyt på profesjonsrelevans.²¹

I analysene av studiebarometeret kommer det fram at studentene gjerne ønsker tydeligere kobling mellom teori og praksis, samt mer praksis i utdanningene. Antall dager i praksis er regulerte i forskrift og finansiert ut fra minimum antall dager. LUP arbeider med å finne nye studiemodeller og alternative praksisopplegg (mer selvstendig praksis i syklus 2), men dette tar tid å få i stand.

I en rapport fra Kunnskapssenter for utdanning (2021)²² framgår det at veiledning og oppfølging, støtteundervisning i grunnleggende ferdigheter og støtte fra medstudenter er tiltak som kan hindre at studenter dropper ut av studiene. Med bakgrunn i denne rapporten har LUP valgt å ha en strategisk satsing på læringsassistenter. Gjennom læringsassistenter oppfordres det til både studentdrevne læringsaktiviteter og høyere tidsbruk i studiene. Undersøkelser viser at læringsassistent og mentorordning for studenter kan bidra til å redusere frafall og øke gjennomstrømming.

Fremtidsbilde

Utviklingen i barne- og studentkull frem mot 2040

Utsynsmeldingen viser til SSBs befolkningsframskrivninger der andelen innbyggere eldre enn 65 år vil øke fra 18 prosent i 2019 til 27 prosent i 2050. Samtidig viser et av alternativene (hovedalternativet) for framskriving i perioden til 2040, at antall barn i barn og skolealder synker. Utviklingen i antall personer i alderen 20-24 år vil gå noe ned frem til 2026, få så å nå en topp rundt 2032 for så å synke igjen.

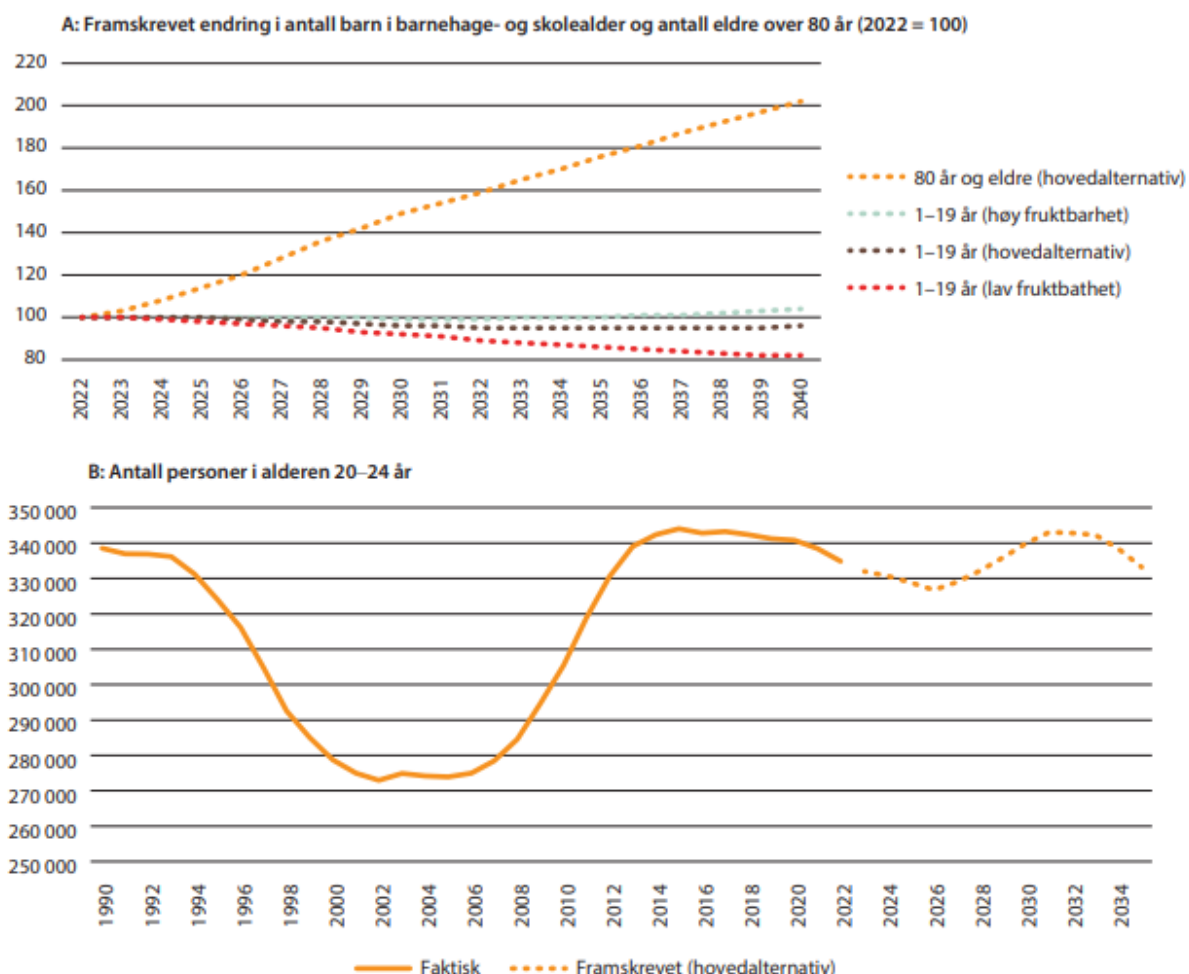
---

²⁰ Se <https://www.studiebarometeret.no/> Orientering om resultatene fra Studiebarometeret fikk Høgskolestyret i møte 9. mars 2023.

²¹ HINNs kandidatundersøkelse 2022 er gjennomført av Østlandsforskning og rapporten var klar 31. januar 2023. Undersøkelsen ble gjennomført blant bachelorkandidater som fullførte sin grad ved HINN i perioden 1. januar til og med 1. august 2022.

²² <https://www.uis.no/nb/kunnskapssenter-for-utdanning/ressurser/fracall-i-hoyere-utdanning-disponerende-faktorer-og-tiltak>

Figurer hentet fra Utsynsmeldingen (s. 44)

Befolkningen utvikler seg ikke likt i deler av landet og befolkningen vil vokse i sentrale strøk, mens aldringen og befolkningsnedgangen treffer hardest i distriktet. Færre barnefødsler gir etter hvert redusert elevtall i skolen.

Har vi nok lærere frem mot 2040?

Når størrelsen i aldersgruppene endres så vil dette påvirke behovet for barnehagelærere og lærere i skolesystemet. Utsynsmeldingen viser til SSBs framskrivinger «*På kort sikt (2025) viser SSBs framskrivinger at det vil være færre grunnskolelærerutdannede i arbeidsmarkedet enn det er behov for. Dette skyldes i hovedsak pensjonering fordi en betydelig andel eldre grunnskolelærere vil gå ut av arbeidsmarkedet de neste par årene. På lengre sikt framskriver SSB at det på nasjonalt nivå vil være flere lærerutdannede enn det er behov for. Dette skyldes i hovedsak færre barn i grunnskolealder i framskrivingsperioden og dermed lavere etterspørsel. I 2040 framskriver de om lag 70 000 flere lærerutdannede enn det vil være behov for, hvorav ca. 10 000 har grunnskolelærerutdanning.*» (Utsynsmeldingen s.43f). Framskrivingene forutsetter at det blir utdannet like mange lærere som i 2021 hvert år fremover, og at en stabil andel av de med lærerutdanning velger å jobbe som lærere.

SSB har gjort beregninger for fem utdanningsgrupper av lærere²³:

- Barnehagelærere
- Grunnskolelærere
- Faglærere, yrkesfaglærere og lektorutdannede
- Lærere med praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)
- Lærere med praktisk-pedagogisk utdanning yrkesfag (PPU-Y)

På nasjonalt nivå framskrives altså en forbedring, som gir en økning i lærertettheten og en reduksjon i lærermangelen fram mot 2040. Det er imidlertid usikkert om de regionale forskjellene i lærermangel kommer til å utjevnes framover. *«– Det er ingen entydig sammenheng mellom den nasjonale framskrivingen og behovet for lærere lokalt. Det er risiko for at det fremdeles vil være lærermangel i de kommunene som har stor lærermangel i dag, også i 2040»*, sier Trude Gunnes i SSB.

Dekan ved LUP har også kommentert SSBs framskrivninger i møte med Stortingets utdannings- og forskningskomite (16. februar 2023), og mener de ikke er riktig.²⁴

«– Vi må slutte å snakke om at vi får nok lærere. Det er kun én framskrivning som sier dette, og den er fra 2019. Legger vi 2022-opptaket til grunn får vi et helt annet utviklingsbilde, både nasjonalt og i særdeleshet utenfor storbyene, fortalte Ørbeck stortingspolitikere.»

Her kan det legges til at om det blir tatt opp enda færre i 2023-opptaket vil dette naturlig nok påvirke bildet ytterligere.

Om lærerrekruttering og læreryrket fremover.

Det offentlige ordskiftet og omtalen av læreryrket har vært preget av både negative beskrivelser av arbeidsforhold og som tapere i de siste års lønnsoppgjør. Lærerstreiker (i både barnehage og skole) har trolig også hatt betydning for omverdens vurdering av status og omdømme til læreryrket. Dette er omtalt flere steder og sist i Khronosak 27. april 2023. I saken pekes det på *«streik og negativ prat som årsaker til krisetall»*²⁵.

Utsynsmeldingen trekker også frem at nyutdannede lærere og helsepersonell har høyest sysselsetting et halvt år etter eksamen (s. 22). Dette virker å være momenter som i liten grad betyr noe for de som skal søke seg til utdanningene.

Over tid har mange endringer, i så vel skolesektor som samfunnet ellers, bidratt til en mer resultatstyrt skole der krav og forventninger til læreren både har økt og endret seg. Her kan det vises til sak i Khrono 26. april «Gi meg det jeg vil ha – respekt!» med ingressen

«I læreryrket får vi bare mer og mer ansvar, men mindre og mindre rettigheter. Og dette er elevene klar over, og det er foreldrene klar over. Det er det som

²³ <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/laerermangelen-kan-bli-mindre-i-arene-framover>

²⁴ <https://www.inn.no/om-hogskolen/fakultet-for-lererutdanning-og-pedagogikk/aktuelt-fra-lup/utdanningskomite-og-lerermangel/index.html>

²⁵ <https://khrono.no/peker-pa-streik-og-negativ-prat-som-arsaker-til-krisetall/777478>

gjør jobben så vanskelig, skriver masterstudent og lærervikar Sigrid Marie Nilssen.»

Etter at søkertallene ble kjent, har det i det offentlige ordskiftet blitt gjort mange forsøk på å forklare hvorfor søkertallene er så lave, både nasjonalt og internasjonalt. To tendenser til forklaringer skiller seg ut. Det ene forklaringen peker i retning av lærerutdanningen i seg selv – at denne må diagnostiseres og gjøres noe med. En peker for eksempel på at grunnskolelærerutdanningen har blitt en femårig lærerutdanning med mer vekt på forskning. Det forklarer imidlertid ikke hvorfor søkningen til den treårige barnehagelærerutdanningen på BA-nivå nå også har lavere søkertall to år på rad.

NOKUT har satt i gang en nasjonal, omfattende evaluering av grunnskolelærerutdanningene (GLU). Arbeidet skal ferdigstilles i november 2024 og omfatter alle lærerutdanningsinstitusjonene som tilbyr GLU. I evalueringen legges det vekt på både forskningsbasering og praksisnærhet.

En annen utfordring i rekrutteringssammenheng har vært at rammeplanstyringen har vært svært rigid. Det er for eksempel vanskelig å få innpass av tidligere studier. Selv en student som har påbegynt grunnskolelærerutdanning 5-10 og har fullført første studieår, må begynne helt på nytt i første studieår dersom hen ønsker å ta grunnskolelæreutdanning 1-7. Det samme gjelder for barnehagelærerstudenter og grunnskolelærerstudenter. Det pågår nå arbeid i to faser med å endre rammeplanene og gi større autonomi til UH-sektoren. I fase 1 har et hurtigarbeidende utvalg sett på enkle justeringer av dagens rammeplaner.²⁶ Forslagene er på høring nå. I fase 2 skal en gjøre mer omfattende arbeid. Målet fra regjeringen er mindre styring i det små og mindre detaljregulering. Det diskuteres blant annet om de åtte forskjellige rammeplanene for lærerutdanningene for eksempel skal bli til én rammeplan, eller om flere rammeplaner kan ses i sammenheng, for eksempel grunnskolelærerutdanning 1-7 og 5-10.

Det kommer en Stortingsmeldingen om profesjonsutdanningene våren 2024 der overskriftene ser ut til å bli overskriftene: Kapasitet, kvalitet og mangfold. Meldingen vil legge hovedvekt på de rammeplanstyrte lærer-, ingeniør- og helse- og sosialfagutdanningene.²⁷

Den andre hovedtypen årsaksforklaringer er hovedsakelig knyttet til faktorer som berører profesjonen som vi utdanner til. Dette er faktorer som ikke styres av UH-sektor. Dette er forhold som lærerstreik, ordskiftet rundt lærere/barnehagelærere, spesielt arbeidsvilkår som læreres autonomi, status, lønnsforhold, krevende foreldresamarbeid, klasse- /barnegruppestørrelser, lærertetthet/bemanningsnorm osv.

²⁶ <https://www.regjeringen.no/no/dep/kd/org/styrer-rad-og-utvalg/rammeplanutvalget/id2963820/>

²⁷ <https://www.regjeringen.no/no/tema/utdanning/hoyere-utdanning/innsikt/arbeidet-med-stortingsmelding-om-profesjonsutdanningane/id2949327/>

Vedlegg:

Utfyllende informasjon til styresak om rekruttering til lærerutdanningene

A. Ulike typer lærerutdanninger

Et søk på www.utdanning.no gir oversikt over de ulike typene lærerutdanninger som finnes i dag (Fra <https://utdanning.no/studiebeskrivelse/laererutdanning>).

Kort om utdanningene her:

- Barnehagelærer: For å bli barnehagelærer går du barnehagelærerutdanningen som er en treårig bachelor studium. Utdanningen kvalifiserer deg for pedagogisk arbeid i barnehage. Med videreutdanning retta mot undervisning på barnetrinnet, minimum 60 studiepoeng, kan barnehagelærere også undervise på småskoletrinnet, 1. -4. trinn.
- Grunnskolelærer: For å bli lærer på grunnskolen kan du gå grunnskulelærerutdanningene for 1.-7. trinn eller 5.-10. trinn. Begge utdanningen er femårige og gir deg en mastergrad. I utdanningen for 1.-7. trinn er fokuset på begynneropplæring og rollen som kontaktlærer. I 5.-10. trinn blir det lagt vekt på grunnleggende ferdigheter, prøvesystem, klasseledelse og vurdering av elevers læring. Samisk grunnskolelærerutdanning er bygd opp på samme måte, men fokuserer på samisk språk og kultur.
- Lektor: En lektor er en lærer med utdanning på masternivå. For å bli lektor kan du gå lektorutdanningen for 8. – 13. trinn. Forskjellen på en lektorutdanning og vanlig grunnskolelærerutdanning er at man tar master i undervisningsfag. Man får også lektortittelen med grunnskolelærerutdanning. Med lektorutdanningen kan du undervise i ungdomsskolen, på videregående opplæring, på mellomtrinnet og voksenopplæringen. Gjennom lektorutdanningen får du kompetanse til å undervise i to fag på skolen. I utdanningen fordypet du deg i et av fagene du skal undervise i, mens det andre faget utgjør 60 studiepoeng.
- Faglærer og yrkesfaglærer: Faglærere har spisskompetanse innenfor praktisk-estetiske fag som for eksempel musikk, formgivning eller kroppsøving. Yrkesfaglærere har spisskompetanse innen en rekke ulike fagfelt, som for eksempel bygg- og anleggsteknikk eller helse- og oppvekstfag.

For å bli faglærer eller yrkesfaglærer kan du ta et treårig bachelorgradsstudium. Faglærer utdanningene krever vanligvis generell studiekompetanse, mens yrkesfaglærerutdanningene krever fagbrev og arbeidserfaring. For å bli yrkesfaglærer kan du også ta årsstudium i praktisk pedagogisk utdanning for yrkesfag (PPU-Y). Det krever også fagbrev og ofte to års relevant arbeidserfaring. Hvis du har en bachelor i utøvende eller skapende kunstfag, eller idrettsfag, kan du søke på årstudium i praktisk pedagogisk utdanning (PPU) og bli faglærer. Det er egentlig et krav om å ha mastergrad, men fram til 2024 gis det unntak for de nevnte fagene.

- Studier innen lærerutdanning i praktiske og estetiske fag 1-13. trinn: Her kan man velge mellom seks praktiske og estetiske fag. Dans, Design, kunst og håndverk, Drama og teater, Kroppsøving og idrettsfag, Mat og helse, Musikk
- Mastergrad + PPU: Med fullført mastergrad innenfor relevante skoleemner kan du også ta praktisk-pedagogisk utdannelse (PPU). Relevante skoleemner kan være engelsk, fremmedspråk, historie, matematikk, naturfag, norsk, religion og etikk, samfunnsfag. Det vil gi deg tittelen lektor. Det gis unntak fra masterkravet hvis du søker med en bachelorgrad i utøvende eller skapende kunstfag eller idrettsfag. Det vil gi deg tittelen adjunkt. Dette unntaket gjelder til 2024.

B. Førstevalgsøkere per inst. i perioden 2020-2023 for utvalgte utdanninger*

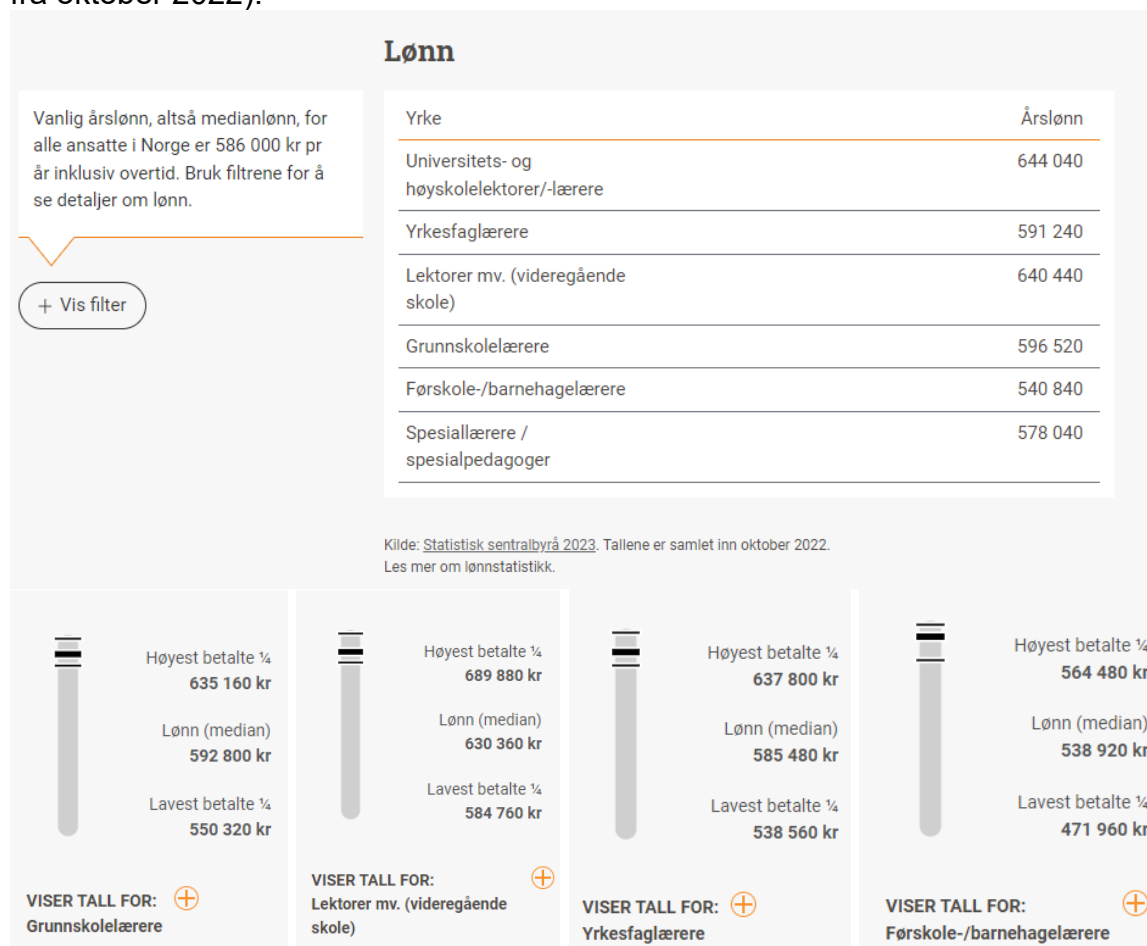
<u>Barnehagelærerutdanninger</u>	2020	2021	2022	2023	Endring i % 2020-2023
Nord universitet	167	312	135	138	-17,4
NLA Høgskolen	50	40	16	38	-24,0
Høgskolen i Innlandet	327	314	269	235	-28,1
OsloMet – storbyuniversitetet	871	843	683	611	-29,9
Universitetet i Stavanger	311	332	229	201	-35,4
Dronning Mauds Minne Høgskole	531	502	414	286	-46,1
Høgskolen i Østfold	243	227	163	129	-46,9
Høgskulen på Vestlandet	509	486	302	265	-47,9
Universitetet i Sørøst-Norge	540	521	381	275	-49,1
Universitetet i Agder	297	241	207	149	-49,8
Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet	324	190	126	146	-54,9
Høgskulen i Volda	175	111	85	74	-57,7
Samisk høgskole		7		10	
Sum	4345	4126	3010	2557	-41,2
<u>Grunnskolelærerutdanninger 1-7</u>	2020	2021	2022	2023	Endring i % 2020-2023
Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet	99	114	145	121	22,2
NLA Høgskolen	109	107	90	103	-5,5
Universitetet i Agder	192	183	173	172	-10,4
Høgskulen på Vestlandet	349	325	358	291	-16,6
Nord universitet	157	129	112	127	-19,1
Høgskolen i Innlandet	149	155	153	116	-22,1
Universitetet i Sørøst-Norge	262	255	243	193	-26,3
Høgskulen i Volda	54	40	32	39	-27,8
OsloMet – storbyuniversitetet	425	382	456	299	-29,6
Høgskolen i Østfold	87	82	93	60	-31,0
Samisk høgskole	9	5	5	6	-33,3
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	384	322	339	252	-34,4
Universitetet i Stavanger	155	122	174	99	-36,1
Sum	2431	2221	2373	1878	-22,7
<u>Grunnskolelærerutdanninger 5-10</u>	2020	2021	2022	2023	Endring i % 2020-2023
Samisk høgskole	6	8	12	6	0,0
Universitetet i Sørøst-Norge	265	238	240	167	-37,0
Høgskolen i Østfold	97	100	99	61	-37,1
OsloMet – storbyuniversitetet	296	227	303	176	-40,5
Nord universitet	119	113	103	70	-41,2
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	298	302	215	174	-41,6
Universitetet i Stavanger	130	86	112	73	-43,8
Universitetet i Agder	195	148	199	104	-46,7
Høgskulen på Vestlandet	397	370	355	202	-49,1
Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet	118	116	93	59	-50,0
Høgskolen i Innlandet	124	76	70	59	-52,4
Høgskulen i Volda	83	60	43	36	-56,6
NLA Høgskolen	155	105	91	58	-62,6
Sum	2283	1949	1935	1245	-45,5
<u>Lektorutdanninger 8-13</u>	2020	2021	2022	2023	Endring i % 2020-2023
MF vitenskapelig høyskole	29	32	29	24	-17,2
Universitetet i Bergen	305	341	358	242	-20,7
Universitetet i Agder	241	209	208	188	-22,0
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	705	726	563	512	-27,4
Universitetet i Sørøst-Norge	55	51	40	39	-29,1
Høgskolen i Innlandet	33	23	21	22	-33,3
Universitetet i Oslo	503	427	461	324	-35,6
Nord universitet	47	46	49	28	-40,4
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	43	29	36	24	-44,2
Universitetet i Stavanger	126	118	102	70	-44,4
Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet	124	107	89	65	-47,6
Sum	2211	2109	1982	1538	-30,4

* Sortert etter endring i søkningen i perioden 2020-2023.

C. Fakta om lønnsvilkår og stipendordninger for lærerstudenter.

Er lærere lønnstapere de siste 5-6 årene? I det lønnspolitiske ordskiftet, så trekkes dette ofte frem. Undersøkelser blant studenter viser at 79 % av de unge tror lærerlønna er lavere enn den er. Kun 1 av 4 unge vet om ordningene med sletting av studielån for lærerstudenter.²⁸

Utdanning.no har følgende oversikt over hva lærere kan forvente å tjene (tall hentet fra oktober 2022):

Grunnskolelærerutdanningen er nå en mastergrad, og gir tittelen lektor. Nyutdannede lektorer (som har tatt PPU, lektor, GLU eller LUPE) uten tilleggsutdanning har en minstelønn på 563 800 kroner. Etter 16 år tjener en lektor 646 100 kroner.²⁹

²⁸ Prosjekt Nasjonal rekruttering til lærerutdanning <https://www.hvl.no/samarbeid/samarbeid-lararutdanning-og-kreative-fag/mangfoldlaerer/> Høgskulen på Vestlandet leder et nasjonalt prosjekt som skal få flere til å velge barnehagelærerutdanningen og grunnskolelærerutdanningen 1-7. trinn. Samtidig arbeides det for å skape et større mangfold, med mål om flere menn og flere personer med flerkulturell bakgrunn til lærerutdanningene. HVL har til sammen fått tildelt 22 millioner kroner fra Kunnskapsdepartementet til dette viktige rekrutteringsarbeidet. Målet for tildelingene er å styrke en mangfoldig rekruttering til lærerutdanning og til positiv omtale av læreryrket.

²⁹ <https://www.nord.no/no/om-oss/fakulteter-og-avdelinger/fakultet-for-lararutdanning-og-kunst-og-kulturfag/artikler/Sider/Lektorer-har-602000-kroner-i-snittlonn.aspx>

Det er også flere ulike nasjonale og regionale ordninger som bidrar til å bedre økonomien for lærerstudenter.³⁰ Her nevnes noen av de viktigste:

Grunnskolelærer trinn 1-7: Hvis en student fullfører på normert tid og jobber som lærer i minst tre av de første seks årene etter fullført utdanning kan hen få slettet 106 000 kroner av studielånet

Grunnskolelærer trinn 5-10: Hvis en student fullfører på normert tid og jobber som lærer i minst tre år kan hen få slettet 51 000 kroner av studielånet.

Lektorutdanning trinn 8-13: Hvis en student fullfører på normert tid og jobber som lærer i minst tre år kan hen få slettet 51 000 kroner av studielånet.

I tillegg finnes det egne ordninger for de som tar Lærerutdanning med spesialisering i realfag, fremmedspråk kvensk eller samisk og de som er yrkesaktiv som lærer i Finnmark og Nord-Troms.

---

³⁰ <https://lanekassen.no/nb-NO/gjeld-og-betaling/sletting-av-gjeld-for-larere/>